

Jämställdhet och mångfald i förenings- och kulturlivet

Stadsrevisionen. Borås

Rapport

Olof Fredholm
Anna Sandström

20
17

Innehållsförteckning

1 PROJEKTBESKRIVNING	3
1.1 BAKGRUND TILL REVISIONENS GRANSKNINGSPROJEKT	3
1.2 SYFTE OCH REVISIONSFRÅGOR	3
1.3 AVGRÄNSNINGAR	3
1.4 REVISIONSKRITERIER	3
1.4.1 Kommunallagen (KL)	3
1.4.2 Borås Stads kulturprogram	4
1.4.3 Borås Stads ungdomspolitiska program	4
1.4.4 Borås Stads program för ett integrerat samhälle	4
1.4.5 Borås Stads bidragsbestämmelser	4
1.5 ANSVARIGA NÄMNDER	4
1.6 GRANSKNINGSANSVARIGA	4
1.7 METODER	4
2 GRANSKNINGSRESULTAT	5
2.1 FÖRENINGSBIDRAG	5
2.1.1 Bidrag till ungdomsföreningar	6
2.1.2 Uppföljning av föreningsbidrag	7
2.1.3 Fördelning av halltider	7
2.1.3 Arbetet med att öka föreningsdeltagandet bland underrepresenterade grupper	8
2.2 ÖPPEN UNGDOMSVERKSAMHET	8
2.2.1 Fritidsgårdsverksamhet	8
2.2.2 Skatehallen	9
2.2.3 Bryggghuset	10
2.2.5 Kulturskolan	10
3. BEDÖMNINGAR	12
4. KÄLLOR	13

1 Projektbeskrivning

1.1 Bakgrund till revisionens granskningsprojekt

Borås Stad satsar i jämförelse med andra kommuner stora resurser på kultur- och fritidsverksamhet.¹ Det kulturella perspektivet ska vara en naturlig del av Borås Stads arbete för ett integrerat samhälle.

För att beviljas bidrag av Borås Stad ska föreningar vara öppna, demokratiska och könsneutrala. Alla ska vara välkomna oavsett etnisk bakgrund. Mötesplatser ska skapas utifrån faktiska behov, utan föreställningar om kön, förutsättningar eller bakgrund där alla känner att de får presentera och utvecklas sina idéer. Alla barn har rätt till lika möjligheter dvs kultur- och fritidsverksamheter.

1.2 Syfte och revisionsfrågor

Mot ovanstående bakgrund syftar projektet till att granska om Borås Stads satsningar på kultur- och fritidsaktivitet för barn- och unga lever upp till intentionerna i berörda styrdokument, samt om berörda nämnder lever upp till Borås Stads bidragsbestämmelser, ur jämställdhets och mångfaldsperspektiv.

Revisionsfrågor

- Hur arbetar Borås Stad via föreningsbidragen för att gynna jämställdhet och jämlikhet inom kultur- och fritidsområdet?
- Hur arbetar Borås Stad med att erbjuda kulturverksamhet som är jämställd och jämlik?
- Hur fördelas tider, och vilket arbete sker för att säkerställa jämställd och jämlik tillgång till kommunala kultur- och fritidsanläggningar?
- Hur sker arbetet för att få boende i socioekonomiskt svaga områden att bli föreningsaktiva?
- Vilket arbete genomförs för att öka intresset för idrott- och kulturverksamhet hos underrepresenterade grupper?
- Vilka rutiner finns för att följa upp att de föreningar som får bidrag är öppna, demokratiska och könsneutrala?

1.3 Avgränsningar

Granskningen omfattar kultur- och fritidsverksamhet som antingen bedrivs i kommunal regi eller får stöd av kommunala bidrag. Granskningen avgränsas till barn- och ungdomsverksamhet. Granskningen avgränsas till Fritids- och folkhälsonämndens och Kulturnämndens ansvarsområden.

1.4 Revisionskriterier

Granskningen utgår från Kommunallagen (1991:900) och relevanta kommunala styrdokument.

1.4.1 Kommunallagen (KL)

Enligt 6 kap. 7 § KL skall nämnderna var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredställande sätt.

Enligt 2 kap 2 § KL ska kommuner behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat.

¹ Källa: SCB via Kolada. Jämfört med den statistiska urvalskategorin Större städer avseende nyckeltal kostnad fritidsverksamhet, kr/inv, samt kostnad kulturverksamhet, kr/inv.

1.4.2 Borås Stads kulturprogram

Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft. Mångfald och kvalitet ska prägla Borås Stads kulturutbud som stärker medborgaren och staden. Avseende barn och unga är fokus i programmet att: *Barn och unga* ska få uppleva kultur av hög kvalitet och ha goda möjligheter att utveckla sitt eget skapande. Samverkan ska ske mellan kulturverksamheterna och skolan.

1.4.3 Borås Stads ungdomspolitiska program

I det ungdomspolitiska programmet framgår bl.a. att fritiden är viktig i ungas lärande och utveckling till självständiga individer.

För att ge unga möjligheter till en jämställd och tillgänglig fritid som uppmuntrar mångfald, kreativitet och engagemang ska vi (Borås Stad)

- Skapa mötesplatser för ungas faktiska behov, utan föreställningar om kön, förutsättningar eller bakgrund, där alla känner att de får presentera och utveckla sina idéer
- Uppmuntra ungas idéer och involvera dem i verksamheter
- Ifrågasätta normer för att ta bort hinder för ungas möjligheter till fritid och kultur.
- Stödja aktiviteter som bygger på ungdomars engagemang och ansvar

1.4.4 Borås Stads program för ett integrerat samhälle

I programmet för integration framgår bl.a. att Borås Stad ska verka för att stärka förmågan och möjligheten till demokratisk delaktighet samt socialt och kulturellt deltagande. Alla medborgare i Borås ska känna sig behövda och ta del av samhällsutvecklingen.

Fritidsgårdarnas arbete för hållbarhet, delaktighet och jämställdhet uppges vara en förutsättning för att verksamheten ska inkludera alla ungdomar.

Föreningslivet uppges vara viktigt för integrationen och föreningarnas förutsättningar lyfts som viktiga för att öka delaktigheten.

Det kulturella perspektivet ska vara en naturlig del av Borås Stads arbete för ett integrerat samhälle. Alla barn har rätt till lika möjligheter för kultur och fritidsverksamheter.

1.4.5 Borås Stads bidragsbestämmelser

Bidragsbestämmelserna gäller för: ungdomsföreningar, invandrarföreningar, pensionärsföreningar, politiska ungdomsförbund, funktionshinderföreningar och sociala föreningar. En rad krav ställs för att föreningar ska få bidrag, de övergripande kraven är att föreningslivet ska vara öppet, demokratiskt och könsneutralt, där alla är välkomna oavsett etnisk bakgrund.

1.5 Ansvariga nämnder

Kulturnämnden, och Fritids- och folkhälsonämnden, är ansvariga för att verksamheten lever upp till program och bestämmelser antagna av Kommunfullmäktige.

1.6 Granskningsansvariga

Granskningsledare för projektet är Olof Fredholm vid Revisionskontoret. Projektmedarbetare är Anna Sandström vid Revisionskontoret.

1.7 Metoder

Metoderna för granskningen är dokumentstudier och intervjuer med tjänstemän vid berörda förvaltningar.

2 Granskningsresultat

Borås Stad satsar i jämförelse med andra kommuner stora resurser på kultur- och fritidsverksamhet. *Kostnad för fritidsverksamhet* avser allmän fritidsverksamhet, idrotts- och fritidsanläggningar samt fritidsgårdar oavsett regi. *Kostnad allmän fritidsverksamhet* avser allmän verksamhet inom fritidsområdet inklusive stöd till fritidsföreningar (ej äldre och handikapporganisationer). Idrotts- och fritidsanläggningar samt fritidsgårdar redovisas särskilt som egna verksamheter. *Kostnad kulturverksamhet* avser stöd till föreningar, bibliotek, musikskola etc. per invånare. Det har inte de senaste åren genomförts någon kultur- och fritidsvaneundersökning riktad mot barn- och unga.

		2014	2015	2016
Kostnad fritidsverksamhet, kr/inv	Borås	2 403	2 403	2 430
	Större städer (ovägt medel)	1 914	1 943	1 986
	Övriga Sjuhärad (ovägt medel)	1 099	1 150	1 147
Kostnad allmän fritidsverksamhet, kr/inv	Borås	390	368	355
	Större städer (ovägt medel)	356	319	325
	Övriga Sjuhärad (ovägt medel)	241	276	262
Kostnad kulturverksamhet, kr/inv	Borås	1 770	1 705	1 749
	Större städer (ovägt medel)	1 355	1 367	1 385
	Övriga Sjuhärad (ovägt medel)	891	910	924
Kostnad allmän kulturverksamhet, kr/inv	Borås	923	881	930
	Större städer (ovägt medel)	606	612	632
	Övriga Sjuhärad (ovägt medel)	155	147	154

Tabell 1.²

Jämställdhet

Jämställdhet är ett politiskt begrepp som betonar jämlikhet mellan kön. Jämställdhet definieras vanligtvis som att kvinnor och män (flickor och pojkar) ska ha samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter inom livets alla områden. Ur ett kvantitativt perspektiv anses en jämn könsfördelning råda då andelen kvinnor respektive män i en grupp är 40/60 procent eller jämnare.³

Intervjuade menar att en jämnare könsfördelning trots detta i regel är eftersträvarvärt.

Mångfald

Till skillnad från jämställdhet finns det inget enhetligt begrepp som definierar mångfald. Mångfald handlar om likheter och olikheter. Med utgångspunkt i Diskrimineringslagen (2008:567) 1 kap 1 §, handlar mångfaldsarbete om att motverka diskriminering, och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

2.1 Föreningsbidrag

För att föreningar inom Fritids- och folkhälsonämndens ansvarsområde ska bli bidragsberättigade krävs att de är öppna, demokratiska och könsneutrala, och att alla är välkomna oavsett etnisk bakgrund. Fritids- och folkhälsonämnden (och dess förvaltning) handlägger föreningsbidrag för ungdomsföreningar, invandrarföreningar, pensionärsföreningar, politiska ungdomsförbund, funktionshinderföreningar och sociala föreningar. I Borås Stads bidragsbestämmelser finns fastställda regler för när föreningar kan beviljas bidrag. Cirka 75 % av Fritids- och folkhälsonämndens föreningsbidrag riktas mot ungdomsföreningar. Fritids-

² Källa Kolada (SCB)

³ Källa: <http://www.jamstall.nu/fakta/jamstalldhet/> information hämtad 2017-11-21

och folkhälsoförvaltningen uppger att de inte kan ställa krav på att föreningarnas jämställdhetsarbete, däremot kommer de under 2018 kartlägga hur fördelningen ser ut i styrelserna för att därefter upplysa föreningar med en ojämn styrelsesammansättning.

2.1.1 Bidrag till ungdomsföreningar

Som ungdomsföreningar räknas idrottsföreningar, religiösa föreningar, scoutföreningar och övriga ungdomsföreningar. Bidrag delas också ut till politiska ungdomsföreningar, de ingår inte i nedanstående uppföljning. Ungdomar kan också vara bidragsberättigade medlemmar i andra föreningskategorier, dessa redovisas inte här.

Föreningstyp	Pojkar	Flickor	Totalt	Andel pojkar	Andel flickor
Idrotts	9994	7569	17563	57%	43%
Religiösa	920	1004	1924	48%	52%
Nykterhets	199	221	420	47%	53%
Scouter	178	151	329	54%	46%
Övriga	492	485	977	50%	50%
Totalt	11783	9430	21213	56%	44%

Tabell 2.⁴

Generellt är pojkar mer föreningsaktiva jämfört med flickor. 57 % av de bidragsberättigade medlemmarna inom idrottsföreningarna var år 2016 pojkar. Andelen flickor är högre inom övriga föreningskategorier och totalt sett var år 2016 56 % av de bidragsberättigade medlemmarna pojkar. Samtliga av de jämförda föreningskategorierna har en könsfördelning inom ramen 40/60%. Underlagen bygger på föreningarnas ansökningar om föreningsbidrag, summan som redovisas visar ”medlemskap” och inte enskilda individer. Många flickor och pojkar är medlemmar i flera föreningar. Föreningarna väljer själva hur de vill fördela resurserna mellan könen och det är i dagsläget frivilligt att rapportera könstillhörighet på genomförda aktiviteter. Från och med 2018 kommer Fritids- och folkhälsoförvaltningen begära att föreningarna redovisar könsfördelning på bidragsberättigade aktiviteter, först då kommer det gå att räkna fram hur föreningsbidragen fördelas per kön. Kommunens totala bidrag till ungdomsorganisationer var år 2016 28,9 Mkr.⁵ Under förutsättning att bidragen fördelas i enlighet med andelen flickor respektive pojkar som medlemmar, gick 15,9 Mkr av föreningsbidragen till pojkar och 12,5 Mkr av föreningsbidragen till flickor.

⁴ Period 2016 källa verksamhetssystem

⁵ Källa: Föreningsbidrag 2016, Borås Stad Fritids- och folkhälsonämnden, 423 tkr till politiska ungdomsförbund och 120 tkr till Borås ungdomsallians som avräknas summan 29,9 Mkr innan könsfördelning görs.

		2014	2015	2016
Idrottsföreningar med flickdominerad verksamhet, andel (%)	Borås	16	19	18
	Större städer (ovägt medel)	20	20	20
	Övriga Sjuhärad (ovägt medel)	21	22	21
Idrottsföreningar med pojkdominerad verksamhet (%)	Borås	59	58	59
	Större städer (ovägt medel)	57	57	57
	Övriga Sjuhärad (ovägt medel)	56	58	57
Idrottsföreningar med varken pojks- eller flickdominerad verksamhet (%)	Borås	25	23	23
	Större städer (ovägt medel)	23	23	23
	Övriga Sjuhärad (ovägt medel)	23	23	23

 Tabell 3.⁶

Utifrån statistik över LOK-stöd till föreningarna går det att konstatera att Borås idrottsföreningar generellt är mer pojkdominerade jämfört med kategorin Större städer och Övriga Sjuhärad. Skillnaderna är dock relativt små.

Sammanfattningsvis konstateras att andelen pojkar av medlemsantalet i föreningarna är högre i jämförelse med flickor.

2.1.2 Uppföljning av föreningsbidrag

För att Fritids- och folkhälsoförvaltningen ska bevilja föreningsbidrag ska det till ansökan bifogas verksamhetsberättelse, ekonomisk redovisning med resultat- och balansräkning, revisionsberättelse, årsmötesprotokoll, uppdaterad styrelsesammansättning och en förteckning över de kommunala bidrag föreningen fått under året.

Utifrån en rimlighetsbedömning gör sedan Fritids- och folkhälsoförvaltningen kontroller. Förvaltningen uppger att de inte har möjlighet att kontrollera alla uppgifter som föreningarna kommer in med. Under 2017 polisanmälde Borås Stad en av föreningarna som fick föreningsbidrag, orsaken var misstanke om fusk med närvarokort. I detta arbete fick Fritids- och folkhälsonämnden stöd av CKS.⁷

Sammanfattningsvis konstateras att det utifrån granskningen inte kommit fram några uppgifter som tyder på att Fritids- och folkhälsonämnden har bristfälliga rutiner avseende granskning av bidragsberättigade föreningar.

2.1.3 Fördelning av haltider

Fördelning ishalltid	Flickor	Pojkar
Flick/pojkdominerad idrott	42%	58%

 Tabell 4.⁸

Borås Stad har i nationell jämförelse ett stort utbud av idrottslokaler, undantaget ishallar. Lokalerna är relativt väl fördelade över kommunen, och lokalerna finns i såväl socioekonomiskt starka, såväl socioekonomiskt svaga områden. Under 2017 kartlades hur istiderna fördelades mellan konståkning (flickdominerad idrott) och ishockey (pojkdominerad idrott). Kartläggningen visade att konståkningen fick 42 % av tiderna medan ishockeyn fick 58 % av istiderna. Fördelningen ligger i stort sett i linje med de berörda föreningarnas medlemsantal.

⁶ Källa Kolada, Andel idrottsföreningar med flick/pojks/varken pojks/flickdominerad verksamhet som får statligt LOK-stöd (Statligt lokalt aktivitetsstöd). Med flick/pojkdominerad verksamhet avses att ena könet svarar för mer än 60 % av de inrapporterade aktiviteterna

⁷ CKS, Centrum Kunskap och Säkerhet är en enhet på Stadsledningskansliet

⁸ Källa: Intervju

Föreningarna väljer själva hur de vill fördela tilldelade träningsstider inom föreningen, mellan kön och mellan åldrar. I dagsläget vet inte Fritids- och folkhälsoförvaltningen hur halltiderna fördelas mellan könen. Under 2018 planerar Fritids- och folkhälsoförvaltningen att genomföra stickprov avseende hur föreningarna fördelar tiderna internt.

Sammanfattningsvis konstateras att Fritids- och folkhälsoförvaltningen inte vet exakt hur halltiderna fördelas mellan könen. Det stickprovet som genomfördes avseende istider visade på acceptabel fördelning mellan flick- respektive pojkdominerad idrott.

2.1.3 Arbetet med att öka föreningsdeltagandet bland underrepresenterade grupper

Fritids- och folkhälsoförvaltningen uppger att föreningarna generellt är dåliga på att fånga upp barn och unga med funktionsnedsättning. Förvaltningen planerar i samverkan med FUB⁹ att inleda ett arbete för att få fler föreningar att ordna aktiviteter för barn och unga med funktionsnedsättning för att på så sätt göra det lättare för målgruppen att bli en del av det ordinarie föreningslivet.

Idrottsskolan

I strävan efter att få fler barn att ägna sig åt idrott erbjuder Fritids- och folkhälsoförvaltningen idrottsskola för flickor och pojkar i år 1-3. Syftet är att ge barnen möjlighet att röra på sig, och kanske hitta en framtida idrottsaktivitet. Under första året är verksamheten ledd av vårdnadshavare, åren efter leds verksamheten av de involverade föreningarna i samverkan med vårdnadshavare. Verksamheten kostar 100 kronor per år och uppges bidra till att fler barn börjar idrotta på sin fritid. Det finns en särskild idrottsskola för barn med funktionsnedsättningar.

Sports for you

Fritids- och folkhälsoförvaltningen arbetar särskilt med att få barn och unga i socioekonomiskt svaga områden att bli föreningsaktiva bl.a. genom Sports for you som sker i samarbete med föreningslivet, SISU och Arbetslivsförvaltningen. Sports for you syftar till att ge unga möjlighet att prova på sporter i sitt närområde. Arbetet uppges fungera relativt väl och en särskilt prioriterad målgrupp är flickor.

Sammanfattningsvis konstateras att Fritids- och folkhälsoförvaltningen bedriver ett aktivt arbete i samverkan med föreningslivet i syfte att få fler barn och unga att bli en del av ett aktivt föreningsliv. Förvaltningen planerar i samarbete med FUB arbeta för att barn och unga med funktionsnedsättning lättare kan bli en del av det ordinarie föreningslivet.

2.2 Öppen ungdomsverksamhet

2.2.1 Fritidsgårdsverksamhet

Period	Flickor	Pojkar	Annan könsidentitet
jan–sep 2017	27,6%	72,1%	0,4%

Tabell 5.¹⁰

Den öppna fritidsgårdsverksamheten ska vara tillgänglig för alla invånare i åldern 10-18 år. För att delta i aktiviteterna krävs ett gårdskort som kostar 25 kronor per år. All verksamhet ska vara drogfri. Totalt finns det sexton fritidsgårdar varav tretton drivs i kommunal regi och tre som drivs i annan regi med bidrag från Fritids- och folkhälsonämnden. Fritidsgårdarna är relativt väl spridda över kommunen.

⁹ FUB är en intresseorganisation som arbetar för att barn, ungdomar och vuxna med utvecklingsstörning ska kunna leva ett gott liv

¹⁰ Avser kommunala fritidsgårdar, period januari-september 2017 (exklusive sommarlov)

Sedan Stadsdelsförvaltningarna upphört är fritidsgårdarna samlade under Fritids- och folkhälsoförvaltningen och i samband med omorganisationen har förvaltningen börjat redovisa besöksstatistik på likartat sätt. Statistiken uppges inte vara helt tillförlitlig. Under perioden januari-september 2017 (sommarlovet ej inräknat) hade de kommunala fritidsgårdarna nästan 40 000 besök. 27,6 % av besökarna var flickor och 72,1 % av besökarna var pojkar. 0,4 % av besökarna uppgav annan könsidentitet. Den fritidsgård med högst andel flickor som besökare var Fritidsgården Ridhuset där nästan alla besök var av flickor, och den fritidsgård med minst andel flickor var Hässlehus fritidsgård där 12,4 % av besökarna var flickor.

Representanter för fritidsgårdarna uppger att det är en utmaning att locka flickor till verksamheten. Representanter för vissa av fritidsgårdarna menar att utomstående fortfarande har bilden av att fritidsgårdarna fortfarande syftar till att verka brottsförebyggande. De intervjuade menar dock att grunduppdraget idag är att främja barn och ungas utveckling. Norrbyhuset är den fritidsgård i kommunen som lyckats bäst med att nå en jämn könsfördelning (41,4 % flickor). Enhetschefen för Norrbyhuset menar att de genom aktiva insatser riktade mot flickor, fräscha lokaler, hög vuxennärvaro och nolltolerans mot kränkningar gjort att flickorna trivs på fritidsgården. Ytterligare framgångsfaktorer som lyfts är kunnig personal, planerade aktiviteter och våldspreventivt arbete. Även den andra fritidsgården som enhetschefen ansvarar för har börjat få en högre andel flickor som besöker verksamheten.

Några av de intervjuade upplever att det är en stor utmaning att nå flickor och pojkar med funktionshinder då det är svårt att erbjuda aktiviteter där de känner sig trygga.

Representanter för fritidsgårdarna menar att de på totalen har besökare från hela Borås.

Under förutsättning att resurserna fördelas i enlighet med andelen flickor respektive pojkar som besöker verksamheten i den kommunala verksamheten, gick 24,4 Mkr av resurserna till pojkar och 9,3 Mkr av resurserna till flickor, 102 tkr av resurserna riktades mot besökare med annan könsidentitet.¹¹

Sammanfattningsvis konstateras att fritidsgårdarna främst når pojkar, men att det finns framgångsrika exempel på fritidsgårdar inom kommunen som lyckas med att höja andelen flickor i verksamheten.

2.2.2 Skatehallen

	Flickor	Pojkar
Uppskattad andel aktiva åkare	5,0%	95,0%

Tabell 6.¹²

Skatehallen drivs i kommunal regi. Hallen är öppen för allmänheten måndag till fredag 15.00-21.30. Två timmar i veckan är reserverat för flickor. Engångsbesök kostar 50 kr (första besöket är gratis), klippkort 10 gånger kostar 400 kr och årskort kostar 1000 kr. Flickor åker gratis på tjejtider. Lördagar och söndagar bedrivs föreningsverksamhet i lokalen. Skatehallen arbetar aktivt för att få fler aktiva tjejer i verksamheten, bl.a. genom läger och genom att försöka engagera kvinnliga förebilder, men arbetet går trögt. Fritids- och folkhälsonämnden har tidigare haft en nämndindikator som mätte hur många årskort som såldes till flickor. Måttet bedömdes inte som relevant då flickor åker gratis på tjejtider. Skatehallen planeras att byggas ut, och i samband med utbyggnaden planeras för en klättervägg, klättring uppges attrahera flickor i högre utsträckning jämfört med skate- och BMX åkning.

¹¹ Baserat på budgeterad nettokostnad för verksamheten

¹² Uppskattad andel aktiva åkare fördelat på flickor respektive pojkar

Skatehallen uppger att det är svårt att locka besökare med utländsk bakgrund till verksamheten, orsaken uppges dels, vara att avgifterna är relativt höga, men också att Skate- och BMX är sporter med relativt höga materialkostnader. Viss utlåningsutrustning finns.

Under förutsättning att resurserna fördelas i enlighet med andelen flickor respektive pojkar som besöker verksamheten, gick 2,6 Mkr av resurserna till pojkar och 138 tkr av resurserna till flickor.

Sammanfattningsvis konstateras att verksamheten i princip enbart når pojkar med en socioekonomiskt stark bakgrund.

2.2.3 Bryggghuset

jan–sep 2017	Tjejer 16–29 år		Killar 16–29 år		Annan identitet 16–29 år	
	Antal besökare/ deltagare	Antal arrangörer	Antal besökare/ deltagare	Antal arrangörer	Antal besökare/ deltagare	Antal arrangörer
Besökare	2582	374	3398	498	16	10
Andel flickor/pojkar	43,1%	42,4%	56,7%	56,5%	0,3%	1,1%

Tabell 7.¹³

Bryggghuset är en Do-It-Yourself-arena för unga från 16 år. Idén är att den unga står för verksamheten och Bryggghuset för lokalen. Unga mellan 16-29 får i de flesta fall boka lokalerna kostnadsfritt. Verksamheten uppger att de hittat rätt under 2017, och att de når ut till fler än tidigare. Verksamheten uppger att de arbetar för att alla i målgruppen ska känna att Bryggghuset är deras arena. Man har riktad information mot samtliga gymnasieskolor i kommunen och uppger att de har besökare och arrangörer från hela kommunen med olika socioekonomisk bakgrund. Bryggghuset har en relativt jämn könsfördelning. Verksamheten uppger att statistiken inte är helt tillförlitlig.

Under förutsättning att resurserna fördelas i enlighet med andelen flickor respektive pojkar som besöker verksamheten, gick 2,3 Mkr av resurserna till pojkar och 1,8 Mkr av resurserna till flickor, 12 tkr av resurserna riktades mot besökare med annan könsidentitet.¹⁴

Sammanfattningsvis konstateras att verksamheten har en relativt jämn könsfördelning, och att verksamheten arbetar för att nå ut till ungdomar från hela kommunen.

2.2.5 Kulturskolan

	Flickor	Pojkar
Andel flickor/pojkar	55%	45%

Tabell 8.¹⁵

Borås Kulturskola har kurser i sju konstnärliga ämnen. Cirka 5 250 elever deltar i verksamheten (inklusive säljverksamhet). Kulturskolan har utöver undervisning i egna lokaler undervisning på 11 skolor, gratis undervisning i filialer på åtta skolor, samt Fristad Musikskola som är en enhet i Kulturskolans verksamhet.

¹³ Källa verksamheten

¹⁴ Baserat på budgeterad nettokostnad för verksamheten

¹⁵ Källa verksamheten

Kulturskolan strävar efter att ge alla barn och ungdomar en likvärdigvärdig möjlighet att delta i verksamheten. Samtliga barn i årskurs 1 i kommunens skolor får under ett så kallat Kulår under sammanlagt 30 veckor besök i sin klass av två lärare från Kulturskolan, eleverna får prova på instrument och testa Kulturskolans olika ämnen.

För att få fler flickor och pojkar från en socioekonomiskt svag bakgrund att delta i Kulturskolans verksamhet bedrivs kostnadsfri verksamhet på åtta grundskolor där det går många elever med svag socioekonomisk bakgrund. Verksamheten finansieras av Grundskolenämnden.

För elever som inte går i skola på någon av de kostnadsfria undervisning har Kulturskolan en avgift på 300 kronor per termin, därtill tillkommer en eventuell instrumenthyra på 200 kronor för musikundervisning och för bild/serieteckning och textil design 200 kronor i materialkostnad. Kulturskolan framhåller Kulåret och filialerna som orsaker till att verksamheten har en relativt jämn könsfördelning.

Kulturskolan arbetar för att nå alla barn och ordnar undervisning för flickor och pojkar med funktionsnedsättning. De driver i samarbete med DHR en teatergrupp för målgruppen.

Under förutsättning att resurserna fördelas i enlighet med andelen flickor respektive pojkar som besöker verksamheten, gick 11,7 Mkr av resurserna till pojkar och 14,3 Mkr av resurserna till flickor.¹⁶

Sammanfattningsvis konstateras att andelen flickor är högre än andelen pojkar i verksamheten, och att viss verksamhet finns riktad mot socioekonomiskt svaga områden och mot flickor och pojkar med funktionsnedsättning.

¹⁶ Baserat på budgeterad nettokostnad för verksamheten

3 Bedömningar

Stadsrevisionen konstaterar att Borås Stad i nationell jämförelse satsar relativt stora resurser på föreningslivet och fritidsaktiviteter för barn och unga, och Borås Stad bedriver ett aktivt arbete för att få fler barn att delta i kultur- och fritidsaktiviteter. Fritids- och folkhälsoförvaltningen och Kulturförvaltningen är medvetna om de utmaningar som finns i verksamheten ur ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv. Stadsrevisionen bedömer det som väsentligt att Fritids- och folkhälsonämnden ytterligare utvecklar analysen av fritidsaktiviteter för att öka kunskapen om vad det är som hindrar olika grupper av barn och unga att delta i olika fritidsaktiviteter.

Kulturskolans verksamhet är flickdominerad och Fritids- och folkhälsonämndens verksamhet är pojkdominerad. Även om de flesta verksamheter ligger inom vad som anses vara en jämn könsfördelning (40/60 procent), bedömer vi att det finns skäl att ytterligare analysera kring hur pengar och halltider fördelas per kön. För de verksamheter som jämförts satsas drygt 18,9 Mkr (av totalt 95,1 Mkr) mer på pojkars fritidsaktiviteter jämfört med flickors. Om utgångspunkten att Borås Stads verksamheter ska ha en jämn könsfördelning behöver åtgärder vidtas avseende verksamheten på fritidsgårdarna och i Skatehallen. Goda exempel kring hur en jämnare könsfördelning kan uppnås finns inom fritidsgårdsverksamheten.

Stadsrevisionen bedömer att det finns anledning att analysera hur resurser fördelas ur ett mångfaldsperspektiv; hur resurser fördelas till barn och unga med funktionsnedsättningar (synliga och osynliga), mellan socioekonomiskt svaga och starka områden, och fördelning ur ett HBTQIA-perspektiv.

Ett sätt att få ytterligare insikt i vad barn och unga gör på sin fritid, och vad de skulle vilja göra är att genomföra en fritidsvaneundersökning som syftar till att ta reda på vad barn och unga vill göra på sin fritid och hur väl de satsningar som genomförs speglar barn och ungas efterfrågan på aktiviteter.

Stadsrevisionens sammantagna bedömning är att Kultur- och fritidsverksamheten riktad mot ungdomar är ändamålsenlig, men att ytterligare analys bör göras i syfte att säkerställa att resurser fördelas i enlighet Kommunfullmäktiges intentioner.

Ola Sabel
Revisionschef
certifierad kommunal revisor

Olof Fredholm
Granskningsledare
Kommunal yrkesrevisor

4 Källor

Lagar och förordningar

Kommunallagen (1991:900)

Diskrimineringslagen (2008:567)

Kommunala styrdokument

Borås Stads bidragsbestämmelser,

Borås Stads ungdomspolitiska program

Borås Stads program för ett integrerat samhälle

Borås Stads kulturprogram

Statistik

Statistik och nyckeltal är antingen inhämtad via intervjuer med verksamhetsrepresentanter, eller via Kolada.

Intervjuer

Intervju 1, med representant för Mötesplatser och öppen ungdomsverksamhet, 2017-10-12

Intervju 2, med representant för Skatehallen, 2017-10-19

Intervju 3, med representant för Kulturskolan, 2017-10-20

Intervju 4, med representant för Fritidsgård, 2017-10-27

Intervju 5, med representant för Brygghuset, 2017-10-31

Intervju 6, med representanter för Föreningsenheten och Förvaltningsledning Fritids- och folkhälsoförvaltningen, 2017-11-01

Intervju 7, med representanter för Förvaltningsledning Kulturförvaltningen, 2017-11-06

Intervju 8, med representant för Process och utvecklingsenhet, 2017-11-08

Intervju 9, med representant för Fritidsgård, 2017-11-09

Intervju 10, med representant för Fritidsgård, 2017-11-09

Hemsidor:

[Http://www.jamstall.nu](http://www.jamstall.nu)

BORÅS
STAD

Stadsrevisionen

Besöksadress Sturegatan 42 **Postadress** 501 80 Borås
Telefon 033-35 71 54 **e-post** revisionskontoret@boras.se
Webbplats boras.se/revisionskontoret